

ikke i og for sig, saa vidt jeg ser, saa kostbart. Det ærede Medlems Ideal af en Retsordning var, at den skulde være ensartet, billig og forstaaelig. En saadan Retsordning findes, jeg ved f. Eks. at den findes i Fyrstendømmet Montenegro. Fyrsten sætter sig hen under et Træ, og medens han ryger sin Pibe, holder han Ret. Synderne blive førte frem for ham, han afhører dem, afhører Vidner, bestemmer, om de skulde frifindes — hvilket nok gaar sjældent paa — eller om de skulde dømmes, og i saa Fald hvor mange Slag af Stokken, de skulde have. Hans Hofmænd udføre saa Eksekutionen, og dermed er den Sag forbi. Det er ensartet, billigt og forstaaeligt, og efter hvad jeg har ladet mig fortælle, vækker det almindelig Tilfredshed i dette lille Land. Men saa snart man kommer i Samfund, hvor Kulturen er stegen, saa nøjes man for det første ikke længere med *een* Dommer, men maa have forskellige Dommere rundt omkring i Landet, og da Menneskene ere forskellige, følger deraf, at ogsaa Retsplejen maa være noget forskellig. Endvidere nøjes man ikke med at have en enkelt Instans, der straks kan eksekvere sine Domme; men man ønsker Lejlighed til at faa Dommene prøvede. Dette fører til, at man maa have Appelinstanser. Dermed ere vi allerede et Stykke uden for det ensartede og ogsaa et godt Stykke uden for det billige, da alle disse forskellige Dommere i de forskellige Instanser skulde have Lønninger og skulde have Personale, og endelig bliver det nødvendigt at foreskrive Regler for, hvorledes de have at forholde sig i de forskellige Sager, hvilke Sager der skal behandles paa de forskellige Stadier, og hvorledes de skulde behandles, hvorledes de forskellige Personer skulde komme frem for Retten, og særlig hvorledes de tiltalte skulde behandles. Alt dette medfører selvfølgelig en hel Række forskellige Regler, det medfører Uensartethed, det medfører Bekostning, og det bevirker selvfølgelig, at saadanne Lovforslag som de, vi her have med at gøre, med de mangfoldige Paragraffer, ikke kunne blive saadanne, at man kan forstaa dem, blot man sætter sig hen og læser dem, medens man drikker sin Kop Kaffe. Der kræves et betydeligt Studium

for at sætte sig ind i dem, og jeg anser det for umuligt at lave en moderne Retsordning, som tilfredsstiller et moderne Folk paa en saadan Maade, at ethvert Medlem, selv om han har en saa god Forstand, som jeg erkender, det ærede Medlem for Bælum har, i en Fart kan sætte sig hen og blive klar paa, hvorledes den forholder sig i alle enkelte Dele. Men de Idealer, som ere nævnte fra forskellige ærede Medlemmers Side, koste alle Penge — ja, der var dog et, som det ærede Medlem for Stubbekøbing nævnte, som ikke kostede noget, nemlig det, at det burde være Dommerne forbudt at modtage Ordensdekorationer. Aa ja, ved første Øjekast, ved første Tanke synes der at være noget meget bestikkende deri — ikke i at modtage Ordensdekoration, men i at forbyde at modtage den; jeg tror nemlig ikke, naar jeg skal være ganske oprigtig, at nogen Dommer af Udsigt til eller Haab om en Ordensdekoration skulde lade sig bestikke til i sit Kald at dømme anderledes, end han ellers vilde have gjort — men der kan være noget tiltalende i at indføre et saadant Forbud i Loven. Dette staar dog i Forbindelse med den i og for sig meget smukke Opfattelse, som ogsaa her er kommen til Orde, at en Dommer skal være en Mand, som ikke maa bestille noget som helst andet end at sidde og dømme og passe sin Ret. Forholdet er jo det, som vi alle sammen vide, og ikke mindst det ærede Medlem for Stubbekøbing, at det hvert Øjeblik hænder, at man, naar der paa et eller andet Omraade skal reformeres, f. Eks. paa Procesomraadet, og der derom skal nedsættes Kommissioner og udføres et eller andet Arbejde, som ikke ligger lige for de Kræfter, der ere ansatte i Ministeriet, da i ret stort Maal netop henvender sig til Dommere for at faa dem til at virke i en saadan Kommission, og at der saa skulde være noget stødende eller utiltalende i, at en Dommer, der paa Grund af sin Dygtighed var særlig søgt ved saadanne Arbejder, bliver udmærket ved et ydre Udmærkelsestegn, det maa jeg tilstaa, at jeg ikke ganske fatter.

Men der er andre Idealer, som bleve nævnte af forskellige Talere, det ærede Medlem for Storeheddinge (Svend Høgshø)